

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

_____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АРХІТЕКТУРА ТА МІСТОБУДУВАННЯ
КИЄВА КІНЦЯ ХІХ - І ПОЛ. ХХ СТ.

для здобувачів вищої освіти зі спеціальності 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
освітній рівень перший (бакалаврський)
освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Процес № 0493/23
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 2023 р.

Київ – 2023

Розробник: Братусь Іван Вікторович, доцент кафедри образотворчого мистецтва Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач: Братусь Іван Вікторович, доцент кафедри образотворчого мистецтва Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 9 від «18» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва Ольга ШКОЛЬНА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

« ___ » _____ 2023 р.

Гарант освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» Ольга КОНОВАЛОВА

Робочу програму перевірено « ___ » _____ 2023 р.

Заступник декана з науково-методичної та навчальної роботи Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

На 20 __/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ___ » 20__ р., протокол № __

На 20 __/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ___ » 20__ р., протокол № __

На 20 __/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ___ » 20__ р., протокол № __

На 20 __/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ___ » 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристики дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120	
Курс	2	
Семестр	3	
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі	120	
Аудиторні	56	
Модульний контроль	8	
Семестровий контроль	-	
Самостійна робота	56	
Форма семестрового контролю	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Архітектура та містобудування Києва кінця ХІХ - пол. ХХ ст.» є засвоєння здобувачами знань з основ практичних досліджень, опанування ними магістральних напрямків науково-дослідної діяльності. Викладання дисципліни спрямоване на формування групи загальногуманітарних компетенцій.

Завдання навчальної дисципліни спрямовано на формування у здобувачів базових знань з практичного застосування знань з історії Києва, динаміки культурного життя міста, ретроспекції найкращих представників.

У результаті вивчення навчальної дисципліни формуються загальні та фахові компетентності:

- ЗК 2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя
- ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
- ЗК 10. Навички міжособистісної взаємодії
- СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища
- СК 2. Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки

- СК 3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей
- СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності

3. Результати навчання за дисципліною

Здобувач повинен знати:

- основні критерії нових знань про Київ;
 - художньо-образні особливості київських будівель кінця XIX - I першої пол. XX ст. ;
 - особливості оформлення дослідження історії Києва;
 - теорію та практику містобудування.
- вміти:
- визначати аспекти містобудування Києва;
 - здійснювати обробку результатів досліджень архітектури міста ;
 - формулювати тематику доповіді на краєзнавчу конференцію;
 - мотивовано аналізувати різні види інформації про історико-культурні фази Києва;
 - використовувати в киевознавчих дослідженнях відповідні комп'ютерні технології;
 - застосовувати структурні схеми досліджень в науковій діяльності.

Результати навчання:

- РН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях
- РН 4. Орієнтуватися в розмаїтті сучасних програмних та апаратних засобів, використовувати знання і навички роботи з фаховим комп'ютерним забезпеченням (за спеціалізаціями)
- РН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел
- РН 9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід
- РН 13. Застосовувати сучасне програмне забезпечення у професійній діяльності (за спеціалізаціями).
- РН 14. Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі
- РН 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

4. Структура навчальної дисципліни Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. АРХІТЕКТУРА КІНЦЯ ХІХ - початку ХХ СТОЛІТТЯ							
Предмет і завдання курсу. Витоки архітектурних традицій Києва	9	2	2				5
Сакральні споруди	9	2	2				5
Кирилівська церква та Володимирський собор	9	2	2				5
Різновиди модерну в Києві	9	2	2				5
Київські будівлі на зламі ХІХ—ХХ століть	9	2	2				5
Архітектурний доробок Владислава Городецького	13	4	4				5
<i>Модульний контроль</i>	4						
<i>Разом</i>	62	14	14				30
Змістовий модуль II. АРХІТЕКТУРА першої половини ХХ СТОЛІТТЯ							
Архітектори Києва I пол. ХХ століття	13	4	4				5
Руйнація архітектури Києва 20-30-х років ХХ століття	9	2	2				5
Урядовий центр Києва	9	2	2				5
Київ у роки Другої світової війни – доля архітектурного ландшафту	9	2	2				5
Відбудова у повоєнні роки	7	2	2				3
Архітектурні тенденції трансформації містобудування повоєнного Києва	7	2	2				3
<i>Модульний контроль</i>	4						
<i>Разом</i>	58	14	14				26
<i>Підготовка та проходження контрольних заходів</i>							
<i>Усього</i>	120	28	28				56

5. Програма навчальної дисципліни Змістовий модуль I. АРХІТЕКТУРА КІНЦЯ ХІХ - початку ХХ СТОЛІТТЯ

Тема 1. Предмет і завдання курсу. Витоки архітектурних традицій Києва

Лекція (2 год.). Предмет і завдання курсу. Зміцнення оборонної системи міста. Імперська ідеологія архітектури. Розпланування Києва.

Семінар (2 год.).

1. Предмет курсу.
2. Завдання курсу.
3. Фортифікаційні споруди Києва ХІХ-ХХ ст.

4. Генплан Києва кінця XIX ст. .

Тема 2. Сакральні споруди

Лекція (2 год.). Обов'язкове спорудження храмів у Києві. Український сакральний стиль. Церква синодального типу. Католицькі костели. Синагоги.

Семінар (2 год.).

1. Перебудова старовинних храмів Києва XIX-XX ст.
2. Фроловський монастир.
3. Катедральний собор Святого Олександра.
4. Миколаївський костел.
5. Синагоги Києва.

Тема 3. Кирилівська церква та Володимирський собор.

Лекція (2 год.). Заснування Кирилівської церкви. Дослідні та реставраційні роботи церкви у XIX ст.. Живопис XIX ст. – Київська малярська школа в розписі Кирилівської церкви. Радянський період Кирилівської церкви. Побудова Володимирського собору.

Семінар (2 год.).

1. Заснування Кирилівської церкви.
2. Розпис Кирилівської церкви до XIX ст.
3. Розпис Кирилівської церкви XIX ст.
4. Доля Кирилівської церкви в XX ст.
5. Побудова Володимирського собору.

Тема 4. Різновиди модерну в Києві

Лекція (2 год.). Неоренесанс. Неоготика. Український стиль. Неокласицизм. Модерн – «мистецтво молодих». Відмова від історичних запозичень. Хвилясті та природні форми.

Семінар (2 год.).

1. Будівлі в стилі неоренесансу.
2. Вплив неоготики на будинки Києва .
3. Принципи модерну.
4. Прибуткові будівлі у стилі модерн.

Тема 5. Київські будівлі на зламі XIX—XX століть

Лекція (2 год.). Концепція прибуткових будинків. Будівельний бум кінця XIX століття в Києві. Найвищі будинки Києва.

Семінар (2 год.).

1. Прибуткові будинки у стилі «віденського ренесансу».
2. Вплив «мавританського стилю» на київські прибуткові будинки.
3. Прибуткові будинки у стилі модерн.
4. Елементи українського стилю, еkleктики (історизму) в прибуткових будинках.

Тема 6. Архітектурний доробок Владислава Городецького

Лекція (4 год.). Творчість Владислава Городецького. Будинок Національного художнього музею. Караїмська кенаса. Участь Городецького в плануванні вулиць.

Семінар (4 год.).

1. Життя та творчість В.Городецького.
2. Караїмська кенаса.
3. «Будинок з химерами» .
4. Будинок Бендерського.
5. Прибутковий будинок з торговим домом Йосифа Кімаєра

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ І ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ-ПОЧАТКУ. ХХІ СТОЛІТТЯ

Тема 7. Архітектори Києва I пол. ХХ століття

Лекція (4 год.). Видатні київські архітектори. Архітектори будинків у стилі модерн. Генеральний план Києва та його реалізація у першій половині ХХ століття.

Семінар (4 год.).

1. Володимир Миколайович Ніколаєв.
2. Життя та творчість Павла Федотовича Альошина.
3. Валеріян Микитович Риков.
4. Борис Іванович Приймак.
5. Інші представники містобудування Києва I пол. ХХ століття.

Тема 8. Руйнація архітектури Києва 20-30-х років ХХ століття

Лекція (2 год.). Руйнування київських будівель внаслідок Першої світової війни та переворотів. Руйнація сакральної архітектури комуністичним режимом. Зникнення «старого» міста.

Семінар (2 год.).

1. Руйнація культурних цінностей під Першої світової війни та більшовицького перевороту.
2. Свідома руйнація «царського доробку».
3. Перші будівлі радянської влади.
4. «Боротьба» з церковними будівлями.

Тема 9. Урядовий центр Києва

Лекція (2 год.). Формування нової концепції радянської забудови Києва. Варіанти забудов урядового центру. Знесення історичних будівель заради «урядового центру». Провал проєкту.

Семінар (2 год.).

1. Урядовий комплекс на Михайлівській площі.
2. Будівля ЦК Компартії України.
3. Будинок Ради Народних Комісарів.
4. ЦУМ.

Тема 10. Київ у роки Другої світової війни – доля архітектурного ландшафту

Лекція (2 год.). Руйнація будівель Києва внаслідок бойових дій другої світової війни. Свідомий підрив деяких будівель Києва в 1941 році. Зруйнування Успенського собору.

Семінар (2 год.).

1. Руйнація інфраструктурних об'єктів Києва.
2. Спецоперація НКВС по знищенню важливих будівель Києва.
3. Тактика «спаленої землі».
4. Руйнація міста під час «визволення» Червоною армією.

Тема 11. Відбудова у повоєнні роки

Лекція (2 год.). Початок відбудови у 1943 році. Використання праці військовополонених у відбудові міста.

Семінар (2 год.).

1. Відбудова культурної цінності після війни.
2. Навчальні заклади повоєнного Києва.
3. «Сталінські хмарочоси (небосяги)».
4. Боротьба з надлишковістю.
5. Некрополі Києва.

Тема 12. Архітектурні тенденції трансформації містобудування повоєнного Києва

Лекція (2 год.). Монументальний стиль. Подолання сталінського ампіру. Житлові масиви повоєнного Києва.

Семінар (2 год.).

1. П'ятиповерхове будівництво.
2. Типові проекти.
3. Містобудування повоєнного Києва.
4. Будівництво Київського метрополітену.
5. Подальше містобудування.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів

Вид діяльності здобувача	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	7	7	7	7
Відвідування семінарських занять	1	7	7	7	7
Відвідування практичних занять	1	Не передбачено навчальним планом			
Робота на семінарському занятті	10	7	70	7	70
Робота на практичному занятті	10	Не передбачено навчальним планом			
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Не передбачено навчальним планом			
Виконання завдань для самостійної роботи	5	6	30	6	30
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
	Разом	-	139	-	139
Максимальна кількість балів:		278			
Розрахунок коефіцієнта:		$278 : 100 = 2,78$			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

З метою ґрунтовного вивчення дисципліни завдання самостійної роботи складають презентації з вибраних тем у таблиці.

№ зп	Тематичний розділ	Зміст завдання	Години на виконання, передбачені ТП	Академічний контроль, форма підготовки	Бали
Змістовий модуль I. АРХІТЕКТУРА КІНЦЯ ХІХ - ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ					
1	Предмет і завдання курсу. Витоки архітектурних традицій Києва	Відмінності тоталітарної та демократичної художньої культури.	5	підготовка доповіді (презентації)	5
2	Сакральні споруди	Проаналізуйте будівлю у відповідності до теми	5	підготовка доповіді (презентації)	5
3	Кирилівська церква та Володимирський собор	Проаналізуйте будівлю у відповідності до теми	5	підготовка доповіді (презентації)	5
4	Різновиди модерну в Києві	Проаналізуйте будівлю у відповідності до теми	5	підготовка доповіді (презентації)	5

5	Київські будівлі на зламі XIX—XX століть	Проаналізуйте будівлю у відповідності до теми	5	підготовка доповіді (презентації)	5
6	Архітектурний доробок Владислава Городецького	Проаналізуйте будівлю у відповідності до теми	5	підготовка доповіді (презентації)	5
Змістовий модуль II. АРХІТЕКТУРА першої половини XX СТОЛІТТЯ					
7	Архітектори Києва XX століття	Проаналізуйте будівлю у відповідності до теми	5	підготовка доповіді (презентації)	5
8	Руйнація архітектури Києва 20-30-х років XX століття	Проаналізуйте будівлю у відповідності до теми	5	підготовка доповіді (презентації)	5
9	Урядовий центр Києва	Проаналізуйте будівлю у відповідності до теми	5	підготовка доповіді (презентації)	5
10	Київ у роки Другої світової війни – доля архітектурного ландшафту	Проаналізуйте будівлю у відповідності до теми	5	підготовка доповіді (презентації)	5
11	Відбудова у повоєнні роки	Проаналізуйте будівлю у відповідності до теми	3	підготовка доповіді (презентації)	5
12	Архітектурні тенденції трансформації містобудування повоєнного Києва	Проаналізуйте будівлю у відповідності до теми	3	підготовка доповіді (презентації)	5
Всього:			56		60

Змісто

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться у формі модульної контрольної роботи з урахуванням уніфікованої системи оцінювання навчальних досягнень здобувачів.

Критерії оцінювання модульного контролю наведено у таблиці.

Критерії оцінювання	К-ть балів
<ul style="list-style-type: none"> володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на високому рівні, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; продемонстрував здатність робити висновки й обґрунтовувати свою позицію на основі проведених спостережень. 	21 – 25
<ul style="list-style-type: none"> володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на достатньо високому рівні, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; продемонстрував здатність робити висновки на основі проведених спостережень. 	17 – 20

<ul style="list-style-type: none"> володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на достатньому рівні, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи, з допущенням певних помилок; продемонстрував недостатні уміння обґрунтовано і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень. 	13 – 16
<ul style="list-style-type: none"> студент в цілому виявив посередній рівень знань, умінь, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; продемонстрував посередні уміння обґрунтовано і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень 	9 – 12
<ul style="list-style-type: none"> студент виявив лише мінімально можливий допустимий рівень знань, умінь, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; продемонстрував неготовність грамотно і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень 	5 – 8
<ul style="list-style-type: none"> студент виявив незадовільний рівень знань, умінь, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; продемонстрував невміння послідовно, грамотно і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень 	1 – 4

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

У 3 семестрі з дисципліни «Архітектура та містобудування Києва кінця ХІХ - І пол. ХХ ст.» передбачено підсумковий модульний контроль (залік), який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом півріччя.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни «Архітектура та містобудування Києва кінця ХІХ – І пол. ХХ ст.»

Разом: 120 год., лекції – 28 год., семінарські заняття – 28 год., самостійна робота – 56 год., модульний контроль – 8 год.

Модулі	Змістовий модуль I						Змістовий модуль II					
Назва модуля	АРХІТЕКТУРА КІНЦЯ ХІХ - ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ						АРХІТЕКТУРА першої половини ХХ СТОЛІТТЯ					
Теоретичні розділи	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Лекції (14 балів)	Предмет і завдання курсу. Витоки архітектурних традицій Києва (1 бал)	Сакральні споруди (1 бал)	Кирилівська церква та Володимирівський собор (1 бал)	Різновиди модерну в Києві (1 бал)	Київські будівлі на зламі ХІХ–ХХ століть (1 бал)	Архітектурний доробок Владислава Городецького (2 бал)	Архітектори Києва І пол. ХХ століття (2 бал)	Руйнація архітектури Києва 20-30-их років ХХ століття (1 бал)	Урядовий центр Києва (1 бал)	Київ у роки Другої світової війни – доля архітектурного ландшафту (1 бал)	Відбудова у повоєнні роки (1 бал)	Архітектурні тенденції трансформації повоєнного Києва (1 бал)
Семінарські заняття (140 балів+14 балів)	Предмет і завдання курсу. Витоки архітектурних традицій Києва (1+10 балів)	Сакральні споруди ((1+10 балів)	Кирилівська церква та Володимирівський собор (1+10 балів)	Різновиди модерну в Києві (1+10 балів)	Київські будівлі на зламі ХІХ–ХХ століть (1+10 балів)	Архітектурний доробок Владислава Городецького (2+20 балів)	Архітектори Києва І пол. ХХ століття (2+20 балів)	Руйнація архітектури Києва 20-30-их років ХХ століття(1+10 балів)	Урядовий центр Києва (1+10 балів)	Київ у роки Другої світової війни – доля архітектурного ландшафту (1+10 балів)	Відбудова у повоєнні роки (1+10 балів)	Архітектурні тенденції трансформації повоєнного Києва (1+10 балів)
Самостійна робота (60 балів)	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)						Модульна контрольна робота (25 балів)					
Разом балів: 278 (q = 2,78)												

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Основна література:

1. Звід пам'яток історії та культури України [Текст] : енциклопедія : у 28 т. Кн. 1. Київ. Ч. 2. М – С / Нац. акад. наук України, Ін-т історії України, Ін-т археології України ; ред. В. Смолій ; ред. тома П. Тронько. – К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1999. – 639 с (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)
2. Київ і кияни в соціокультурному просторі ХІХ-ХХ століть: доба Бориса Грінченка [Текст] : матеріали Всеукр. наук.-практ конф., 22 трав. 2013 р., м. Київ / М-во освіти і науки України, Департамент освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), Київський університет імені Бориса Грінченка, Благодійний фонд сприяння розвитку освіти імені Бориса Грінченка ; ред. В. О. Огнев'юк [и др.]. – К. : Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2013. – 197 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 6 примірників)
3. Київ як екологічна система: природа – людина – виробництво – екологія [Текст] / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; В. Стецюк, С. Романчук, Ю. Щур та ін. – К. : Центр екологічної освіти та інформації, 2001. – 259 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)
4. Пучков А. А. Нарис історії архітектурознавства / А. А. Пучков ; рецензент: О. Клековкін, М. Селівачов. - Київ : Фенікс, 2013. - 79 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)
5. Шевченко Р. Ю. Києвознавство: просторова інтерпретація урболандшафту : монографія / Р. Ю. Шевченко ; Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління. - Київ : [б. и.], 2021. - 249 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)

2. Додаткова література:

1. Железко А. Києвознавчі розвідки у науковій спадщині Володимира Щербини [Текст] / А. Железко // Київ і кияни в соціокультурному просторі ХІХ-ХХ століть: доба Бориса Грінченка : матеріали Всеукр. наук.-практ конф., 22 трав. 2013 р., м. Київ / Міністерство освіти і науки України, Департамент освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київ. міської ради (КМДА), Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, Благодійний фонд сприяння розвитку освіти імені Бориса Грінченка. – Київ : Київ ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – С. 70-75 . (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)
2. Київ вчора і сьогодні : фотоальбом / уклад., фот., викон. А. Арутюнян ; худ. ред. Ш. Гундлач ; гол. худож. Т. ван Кемпен ; гол. худож. А. Арутюнян. – 2-ге вид. – К. : Ашот Арутюнян, 2005. – 231 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)
3. Київ. Путівник [Текст] / ред. І. Курус. – К. : Богдана, 2010. – 400. : іл. с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)

4. Київські історичні студії [Текст] : збірник наукових праць / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; редкол.: О. О. Салата [и др.]. – К. : Київун-т ім. Б. Грінченка, 2015 – № 1. – 2015. – 132 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 9 примірників)
5. Козлов К. Київський метрополітен [Текст] = The Kiev Metro : хронологія, події, факти / К. Козлов. – К. : Варто, 2011. – 255 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)
6. Король, В. Ю. Київ: минуле і сучасне : короткий путівник / В. Ю. Король. – К. : В. Ю. Король, 2013. – 39 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)
7. Мій Київ: історія, культура, географія : підручник для 5-го класу загальноосвітньої школи / Е. В. Белкіна [та ін.] ; рецензент: І. Ф. Курас, В. М. Пашенко, Л. О. Лоха ; Головне управління освіти і науки виконавч. органу Київської міської Ради (Київської міської держ. адміністрації). – 3-є вид., переробл. і доп. – К. : АДЕФ-Україна, 2006. – 196 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 4 примірників)